

Zakład Chorób
Przyzębia i
i Błony Śluzowej Jamy
Ustnej

41-800, Zabrze
pl. Traugutta 2

Kierownik
dr hab. n. med.
Dariusz Skaba

Tel. +48 32 2713612
dskaba@sum.edu.pl

HR EXCELLENCE IN RESEARCH

RECENZJA

**rozprawy doktorskiej lek. dent. Agnieszki Kukawczyńskiej-Chwałek pt.
„Wpływ leczenia ortodontycznego na występowanie reaktywacji zakażeń
wirusami HSV-1 i HSV-2 w jamie ustnej u młodzieży i młodych dorosłych”.**

Choroby wirusowe jamy ustnej stanowią częsty problem zdrowotny, który może wpływać na nasze codzienne funkcjonowanie i komfort życia. Wirus opryszczki pospolitej HSV (herpes simplex) jest jednym z najczęściej występujących wirusów, a zakażonych nim jest ok. 60–95% dorosłych osób. Wirus ten w zależności od wieku, typu i miejsca zakażenia może powodować różne zespoły objawów klinicznych od łagodnych infekcji miejscowych po zagrażające życiu zakażenie obejmuje ośrodkowy układ nerwowy. Stomatolodzy powinni być świadomi ryzyka związanego z zakażeniem wirusem HSV i odpowiednio oceniać każdego pacjenta pod kątem obecności infekcji przed rozpoczęciem leczenia. Podczas wykonywania zabiegów stomatologicznych u pacjentów z aktywną opryszczką, zaleca się unikanie procedur, które mogą powodować mikrourazy lub łatwo rozprzestrzeniać wirusa. Chociaż leczenie ortodontyczne samo w sobie nie jest bezpośrednią przyczyną występowania opryszczki, noszenie aparatów ortodontycznych może wpływać na ryzyko zakażenia i nawrotu opryszczki wargowej u niektórych pacjentów. Jeśli pacjent jest nosicielem wirusa HSV-1, mikrouszkodzenia te mogą stać się wejściem dla wirusa, prowadząc do reaktywacji infekcji opryszczki wargowej w okolicach ust.

Biorąc pod uwagę powyższe fakty uważam, że wybór tematu badawczego przez doktorantkę z istotny z punktu widzenia naukowego jak i praktyki klinicznej.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska lek. dent. Agnieszki Kukawczyńskiej-Chwałek pt., *Wpływ leczenia ortodontycznego na występowanie reaktywacji zakażeń wirusami HSV-1 i HSV-2 w jamie ustnej u młodzieży i młodych dorosłych* ma zgodny z wymogami przyjętymi dla tego typu prac układ.

Składa się z 103 stron tekstu podzielonego na 11 rozdziałów obejmujących: *wstęp, założenia cele pracy, materiał i metody badań, wyniki badań, dyskusję, wnioski, streszczenia w języku polskim i angielskim spis tabel, spis rysunków, zdjęć i wykresów, piśmiennictwo oraz załączniki-wzór zgody pacjenta oraz zgoda Komisji Bioetycznej*. Na początku pracy zamieszczony jest spis treści i wykaz skrótów. Dysertacja zawiera 1 rysunek, 15 zdjęć, 3 wykresy oraz 32 tabele z danymi. Układ edytorski i graficzny został przygotowany bardzo starannie.

We *wstępie* autorka w oparciu o dobrze wyselekcjonowaną i aktualną literaturę naukową wprowadza czytelnika w tematykę ściśle związaną z omawianą pracą naukową. Wyodrębniając 6 podrozdziałów, omawia po kolei najważniejsze zagadnienia dotyczące tej ważnej dziedziny stomatologii w powiązaniu z medycyną ogólną. W pierwszych podrozdziałach przedstawia w bardzo przejrzysty sposób historię, epidemiologię oraz cykl życiowy wirusów HSV-1 i HSV-2. Omawia bardzo dokładnie metody wykrywania wirusów opryszczki oraz według aktualnej wiedzy zasady leczenia reaktywacji objawów infekcji opisywanych wirusów. W ostatnim, moim zdaniem trochę za krótkim (ze względu na temat pracy) podrozdziale opisuje powiązanie leczenia ortodontycznego z omawianymi wirusami. Zawarte we wstępie treści służą za bezpośrednie uzasadnienie podjętych przez autorkę badań.

Autorka bardzo szczegółowo formułuje trzy **cele pracy**. Są one uzasadnione i odpowiadające treści badawczej zawartej tytule i wstępie do dysertacji.

W kolejnej części rozprawy autorka scharakteryzowała pacjentów należących do grupy badanej i kontrolnej. **Materiał badawczy** stanowiło 138 pacjentów podzielonych na dwie grupy. Grupa badana 60 osób oraz kontrolna 78 osób. Grupa badana nie była jednolita pod względem stosowanego aparatu ortodontycznego.

W rozdziale **metody badania** autorka szczegółowo omawia wszystkie bardzo istotne szczegóły i etapy przeprowadzonych badań. Obserwacje dotyczyły wypełniania ankiety pacjenta dotyczącej historii zakażenia HSV, przeprowadzenia wystandaryzowanego wywiadu i badania podmiotowego, Wykonano badanie kliniczne uzębienia i przyzębia w oparciu o wskaźniki: PUW, OHI-S, API, PBI. Ważnym elementem badania było pobieranie śliny i wymazów z jamy ustnej oraz 155 próbek krwi do oceny specyficznej odporności humoralnej metodą ELISA

Informacje zawarte w rozdziałach dotyczących materiału i metod badawczych świadczą nie tylko o bardzo dobrym zaplanowaniu i przygotowaniu do przeprowadzenia tego typu badań, ale wskazują również na interdyscyplinarny model rozwiązywania problemów klinicznych.

W rozdziale 6 *wyniki* autorka przedstawiła wyniki uzyskane przeprowadzonych badań i analiz w formie opisowej oraz w starannie opracowanych tabelach i rycinach. Ich profesjonalne wykonanie wraz z analizą statystyczną, ułatwia interpretację i wpływa pozytywnie na wartość edytorską pracy.

W rozdziale 7 *dyskusja* autorka opisała całokształt pracy w świetle cytowanej literatury. Jest to bardzo ważna część pracy, świadcząca o dobrej znajomości zagadnień i tematyki związanej z realizowanym tematem. Cechuje ją stosowny dystans i krytycyzm konieczny w interpretacji wyników badań własnych, tak ważny w dochodzeniu do prawdy naukowej. Dobór literatury uważam za odpowiedni, aktualny i adekwatny do prowadzonych przez autorkę badań. Jako recenzent chciałbym podkreślić nie tylko wysoki poziom naukowy pracy ale również aspekt praktyczny do zastosowania w praktyce a wynikający wprost z postawionych wniosków.

Na podstawie omówienia wyników przeprowadzonych badań doktorantka sformułowała prawidłowo 3 wnioski, które wynikają z zaplanowanych celów. Wnioski mają również aspekt praktyczny co wzbogaca pracę.

Podczas dokładnej analizy tekstu pracy znalazłem kilka drobnych błędów stylistycznych, literowych oraz niejasnych sformułowań, które nie mają wpływu na całą pracę.

W podsumowaniu chciałbym podkreślić, że przedstawioną mi do oceny dysertację oceniam pozytywnie. Podjęcie aktualnego, ważnego z punktu widzenia nie tylko stomatologii tematu badawczego, zaplanowanie i samodzielne wykonanie badań, odpowiednia interpretacja i analiza wyników oraz umiejętność posługiwania się aktualną i anglojęzyczną literaturą, świadczą o dojrzałości naukowej doktorantki. Temat pracy jest ciekawy zarówno z punktu widzenia pracy

naukowej jak i codziennej pracy klinicznej Oceniana praca ma charakter interdyscyplinarny, jest napisana w sposób jasny i logiczny.

Przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art.13 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U.Nr 65, pozycja.595z późn. zm.)

Mam zaszczyt przedstawić Pani Przewodniczącej Rady Dyscypliny Nauki Medyczne Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lek. dent. Agnieszki Kukawczyńskiej-Chwałek do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Biorąc pod uwagę dużą wartość tej interdyscyplinarnej pracy naukowej chciałbym wystąpić do wysokiej Rady Nauk Medycznych o jej wyróżnienie.

KIEROWNIK

Zakładu Chorób Przyzębia i Błony Śluzowej Jamy Ustnej
Katedry Stomatologii Zachowawczej z Endodoncją
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach

dr hab. n. med. Dariusz Skaba